

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

«МЕНЕДЖМЕНТ І АДМІНІСТРУВАННЯ
(ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ)»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
заочної форми навчання зі спеціальності 073 – Менеджмент)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання зі спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : А. Б. Швед. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 20 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. А. Б Швед

Рецензент

Н. О. Кондратенко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою менеджменту і публічного адміністрування, протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Завдання контрольної роботи за варіантами та вибір певного варіанта.....	6
2 Виконання контрольної роботи. Вимоги до її оформлення.....	14
Список рекомендованої літератури	17
Додаток А Приклад оформлення контрольної роботи.....	18
Додаток Б Приклад оформлення змісту.....	19

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» має на меті формування сучасного, на основі системного підходу, світогляду щодо створення, функціонування та еволюції організацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» є:

- забезпечення здобувачів знаннями про теорію та практику функціонування організацій у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища, про регулювання процесів, які в них відбуваються у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем тощо;

- вивчення основних організаційних теорій;

- вивчення теоретико-методологічних засад створення й функціонування організацій;

- засвоєння основних методичних підходів аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організацій;

- набуття вмінь побудови організаційних структур організацій різних типів;

- набуття навичок трансформації, створення іміджу й культури організацій.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» включають оволодіння такими практичними навичками та вміннями:

- здатність оцінювати та обирати оптимальні організаційні структури відповідно до цілей і завдань організації;

- вміння проводити аналіз факторів, які впливають на організацію, включаючи конкурентне середовище, соціально-економічні умови та технологічні зміни;

– здатність розробляти та підтримувати організаційну культуру, яка сприяє досягненню цілей організації, а також створювати позитивний імідж організації.

Опановані практичні навички та уміння допоможуть здобувачам ефективно керувати організаціями, приймати стратегічні рішення, управляти змінами та інноваціями, встановлювати й підтримувати ефективні комунікації, застосовувати етичні принципи в менеджменті, а також виявляти лідерські якості у роботі з командами.

Мета контрольної роботи з дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» полягає в тому, щоб перевірити здатність здобувачів використовувати теоретичні знання та практичні навички для розв’язання реальних організаційних проблем.

Виконання контрольної роботи дозволяє розвивати навички аналізу, критичного мислення, а також комунікації і практичного застосування знань. Під час виконання контрольної роботи здобувачі можуть продемонструвати своє розуміння теорії організації та готовність до вирішення реальних управлінських ситуацій.

1 ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗА ВАРІАНТАМИ ТА ВИБІР ПЕВНОГО ВАРІАНТА

Для виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)» передбачено 10 варіантів від «0» до «9». Варіанти вибираються за останнім номером залікової книжки здобувача.

Варіант 0

0.1 Основні теорії організаційного розвитку і можливості їх використання в управлінні сучасними організаціями.

0.2 Діагностика стану та оцінка ефективності управлінської структури: показники та методи її проведення.

0.3 Практичне завдання: опишіть характеристики Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла).

Для складання характеристик можна скористатися основними параметрами організації: цілі та вид діяльності; форма власності; рівень формалізації; ставлення до прибутку; відносини всередині організації; етап життєвого циклу організації на сьогоднішній день.

Проведіть аналіз функцій менеджменту та виявіть наслідки існування організації (позитивні та негативні) для її працівників та навколишнього середовища, заповнивши таблицю 1.

Таблиця 1 – Наслідки існування організації

Позитивні		Негативні	
для зовнішнього середовища	для працівників	для зовнішнього середовища	для працівників

Варіант 1

1.1 Сутність і основні умови забезпечення синергетичного ефекту в організації.

1.2 Основні моделі організацій: органічна та механістична моделі.

1.3 Практичне завдання: проілюструйте поняття, що характеризують функціонування та розвиток систем, на прикладі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла). Результати подайте у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2 – Основні поняття, що характеризують функціонування та розвиток систем

Концепція	Визначення	Приклади
Стан		
Поведінка		
Рівновага		
Стійкість		
Розвиток		

На прикладі досліджуваної організації розгляньте практичне застосування системного підходу:

- уявіть організацію у вигляді системи як сукупності складових її підсистем (I рівень).
- у кожній підсистемі виділіть елементи (II рівень), що утворюють дані підсистеми. Вкажіть зв'язок між елементами на кожному аналізованому рівні.
- подайте організацію у вигляді гомогенної та гетерогенної систем.
- надайте характеристику організації як системи з погляду ведення, складності, ставлення до зовнішнього середовища, структурної неоднорідності.

Варіант 2

2.1 Організаційне та управлінське консультування як технології організаційного розвитку.

2.2 Основні види соціальних організацій: формальна й неформальна організації.

2.3 Практичне завдання: проаналізуйте ресурси, якими володіє Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-яка інша організація, діяльність якої Вам зрозуміла) та запропонуйте шляхи їх оптимізації.

Оцініть вплив досліджуваної організації на розвиток суспільства та її членів.

Проаналізуйте відносини організації зі засобами масової інформації та запропонуйте заходи для поліпшення співпраці з ними.

Варіант 3

3.1 Опір персоналу при проведенні організаційних змін: причини, форми прояву та методи подолання.

3.2 Управління неформальною організацією.

3.3 Практичне завдання: оцініть ефективність діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла) та розробіть рекомендації щодо її поліпшення.

Вивчіть взаємовідносини досліджуваної організації з владними структурами та іншими громадськими організаціями та запропонуйте заходи для їх покращення.

Проаналізуйте взаємодію організації з бізнесом та запропонуйте заходи для підвищення рівня корпоративної соціальної відповідальності.

Варіант 4

4.1 Синергетична концепція самоорганізації.

4.2 Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

4.3 Практичне завдання: розробіть загальну стратегію розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла) за результатами проведеного SWOT-аналізу.

Проведіть оцінку факторів внутрішнього середовища досліджуваної організації на основі SNW-аналізу.

Визначте:

- сильні сторони та розробіть стратегії, які базуються на цих перевагах;
- слабкі сторони та розробіть стратегії для подолання цих обмежень;
- нейтральні сторони та визначте можливості для їх використання.

Розробіть стратегії, які дозволять організації відрізнитися від конкурентів і зайняти сильну позицію на ринку.

Варіант 5

5.1 Концептуальні підходи до формування організаційної культури.

5.2 Етапи розвитку організації: зародження, зростання, зрілість, старіння.

5.3 Практичне завдання: продемонструйте Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-яку іншу організацію, діяльність якої Вам зрозуміла) як організацію за Мінцбергом (Г. Мінцберг «Структура в кулаку: створення ефективної організації»), виділивши п'ять основних частин та їхні складові (рис.1):

- стратегічна вершина;
- адміністративна ланка;
- операційне ядро;
- техноструктура;
- допоміжний персонал.

Рисунок 1 – Основні частини організації

Обґрунтуйте, яка організаційна структура і чому буде оптимальною, на ваш погляд, для наступних підприємств і організацій:

- архітектурне бюро;
- приватна лікарня;
- мережа кав'ярень;
- дитяча школа мистецтв;
- магазин «Н&М».

Варіант 6

6.1 Громадські, політичні та господарські організації та правові основи їх функціонування.

6.2 Застосування нових форм організації праці в сучасних організаціях.

6.3 Практичне завдання: розгляньте процеси системної інтеграції та диференціації на прикладі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла). Надайте кілька прикладів. Визначте тип спостережуваних інтеграційних перетворень.

Вивчивши елементарні процеси структурних перетворень, заповніть таблицю 3.

Таблиця 3 – Характеристика процесів організаційних перетворень

Назва процесу	Визначення	Приклад щодо діяльності організації
З'єднання елементів системи		
Роз'єднання елементів		
Зміна числа елементів, що входять до системи		
Перестановка елементів системи		
Полімеризація		
Олігомеризація		
Гібридизація		
Паралелізм		
Конвергенція		
Тригерний ефект		
Гетеробатмія		

Варіант 7

7.1 Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість.

7.2 Зовнішнє і внутрішнє середовище організації та механізми їх взаємодії.

7.3 Практичне завдання: виділіть основні бізнес-процеси, які мають виконуватися в рамках основних підсистем Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла).

Оцініть, скільки приблизно співробітників та яких посад знадобиться для того, щоб забезпечувати виконання виділених бізнес-процесів досліджуваної організації (заповніть табл. 4).

Таблиця 4 – Основні бізнес-процеси організації

Підсистема організації	Основні бізнес-процеси	Посади (кількість співробітників)
Керуюча		
Забезпечуюча		
Перетворююча		
Збутова		
Обслуговуюча		

Охарактеризуйте, яка кількість ієрархічних рівнів управління передбачається у досліджуваній організації? Який масштаб керованості у керівного складу? Як розподіляються повноваження, права та відповідальність між керівним складом у організації? Чому ви віддаєте перевагу: централізації або децентралізації повноважень?

Визначте, яка мета створення та функціонування досліджуваної організації. Сформулюйте місію, стратегію та тактику організації.

Варіант 8

8.1 Механізми регулювання (регулятори) у соціальних системах: цільова управлінська дія, саморегуляція (самоуправління), організаційний порядок.

8.2 Особливості управління на різних етапах «життєвого циклу» організацій.

8.3 Практичне завдання: оцініть організаційну культуру Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла):

– визначте, які складові організаційної культури виражені в організації найяскравіше;

– оцініть, які функції виконує та не виконує існуюча організаційна культура;

– виявіть методи формування організаційної культури, які використовує та не використовує керівництво, та які методи ви б порекомендували для розвитку організаційної культури;

– оцініть, чи є організаційна культура організації сильною, обґрунтуйте свою точку зору.

Оцініть організаційну культуру навчальної групи, в якій ви навчаєтесь:

– якість комунікації між викладачами та студентами, а також між студентами самими. Чи забезпечується відкритість, ясність та ефективність комунікації?

– наскільки студенти сприймають навчальну групу як команду. Чи працюють вони разом, допомагаючи один одному, обмінюючись знаннями та досвідом? Чи підтримується позитивна та дружня атмосфера?

– чи співпадають цінності студентів та викладачів зі заявленими цілями та моральними принципами університету.

– ступінь сприйнятливості групи до нововведень, здатність до творчого мислення та розвитку ідей.

Варіант 9

9.1 Гнучкість організації. Гнучкість процесу: гнучкість орієнтації та реалізації.

9.2 Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

9.3 Практичне завдання: виділіть основні аспекти та елементи, які формують імідж Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (або будь-якої іншої організації, діяльність якої Вам зрозуміла).

Опишіть зовнішнє середовище досліджуваної організації з виділенням факторів прямого і непрямого впливу.

Наведіть характеристику зовнішнього середовища (з точки зору складності, рухливості, невизначеності зовнішнього середовища) для досліджуваної організації.

2 ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ВИМОГИ ДО ЇЇ ОФОРМЛЕННЯ

Після вибору варіанта здобувач ретельно вивчає джерела інформації та список рекомендованої літератури за теоретичними питаннями та практичним завданням за обраним варіантом і викладає їх у контрольній роботі дотримуючись таких вимог:

- контрольна робота виконується державною мовою, стисло, логічно;
- текст друкується чорним кольором, шрифтом «Times New Roman», міжрядковий інтервал 1,5, кегль 14, аркуш формату А4, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм;
- обов'язково нумеруються сторінки в правому верхньому куті, починаючи зі сторінки «ВСТУП»;
- назви структурних складових контрольної роботи друкуються великим літерами симетрично до тексту та пропускається один рядок перед текстом. Структурні складові контрольної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ТЕОРЕТИЧНЕ ПИТАННЯ 1 (НАЗВА ПИТАННЯ)», «ТЕОРЕТИЧНЕ ПИТАННЯ 2 (НАЗВА ПИТАННЯ)», «ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкуються з нової сторінки;
- таблиці, рисунки, формули нумеруються з обов'язковим посиланням на них у тексті перед ними, а таблиці і рисунки обов'язково повинні мати назви;
- для запобігання академічного плагіату на всі використані джерела інформації повинні мати посилання у тексті контрольної роботи. Всі джерела інформації, що були використані під час написання контрольної роботи, мають бути вказані в списку використаних джерел;
- обсяг контрольної роботи має становити один авторський аркуш (22 сторінки друкованого тексту) $\pm 10\%$.

Приклад оформлення титулу контрольної роботи та змісту подано у додатках А і Б.

Контрольна робота складається з двох частин – теоретичної (два теоретичних питання та практичної (практичне завдання)).

У змісті наводиться докладний план контрольної роботи із зазначенням сторінок (дод. Б).

У вступі обґрунтовується актуальність теоретичних питань, формуються цілі та завдання контрольної роботи, характеризується її структура та наукове і практичне значення для розвитку сучасної організації (підприємства).

Завдання теоретичної частини полягає у структурованому розкритті сутності питань, опираючись на наукову та спеціальну літературу, як вітчизняну, так і зарубіжну. Основний акцент робиться на науковому аналізі проблеми, використовуючи детальне опрацювання літературних джерел, методичних розробок і рекомендацій для проведення досліджень. Важливо підтримати серйозні теоретичні положення посиланнями на джерела, щоб надати науковий фундамент роботі. Робота має включати власну думку здобувача щодо виявлених аспектів проблеми, а також їхню аргументацію на основі аналізу літературних джерел та рекомендацій.

У практичній частині необхідно виконати завдання, яке вимагає застосування теоретичних знань для аналізу конкретних аспектів діяльності організацій. Здобувачу необхідно продемонструвати здатність застосувати отримані знання в реальному контексті, самостійно досліджуючи організацію та основні аспекти її функціонування. Практична частина контрольної роботи виконується, орієнтуючись на організацію (підприємство), обрану здобувачем або на прикладі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

У висновку наводяться висновки теоретичної та практичної частини, зроблені загалом за підсумками виконання контрольної роботи. Здобувачу необхідно акцентувати увагу на ключових аспектах, які були висвітлені та проаналізовані. Висновки мають бути підкріплені аргументами та даними, отриманими під час аналізу, задля підтвердження їхньої обґрунтованості та важливості для організації (підприємства).

Список використаних джерел включає перелік літератури за темою дослідження, праць авторитетних учених, новітніх публікацій у періодичних виданнях, якими здобувач користувався під час виконання контрольної роботи.

Контрольна робота має бути подана на рецензування в письмовому або електронному (на порталі *Moodle*) вигляді, у строки, встановлені відповідно до графіка навчального процесу, з наступним її захистом на практичному занятті.

Якщо контрольна робота не відповідає вимогам, вона виконується повторно або в текст роботи вносяться виправлення відповідно до вказаних зауважень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Blomberg J. Organization Theory : Management and Leadership Analysis. UK : SAGE Publications, 2020.
2. Hatch M. J. Organization Theory : Modern, Symbolic, and Postmodern Perspectives. UK : Oxford University Press, 2018.
3. Бородіна О. А. Теорія організації : навч. посіб. / О. А. Бородіна, Я. О. Ходова ; за заг. ред. О. А. Бородіної. – Маріуполь : ПДТУ, 2015. – 84 с.
4. Гордієнко Л. Ю. Теорія організації : навч. посіб. / Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.
5. Горьовий В. П. Менеджмент і адміністрування. Практикум : навч. посіб. / В. П. Горьовий, О. П. Гоголюя, Г. А. Харченко. – Київ : ЦП «Компринт», 2018. – 305 с.
6. Михаліцька Н. Я. Теорія організації : навч. посіб. / Н. Я. Михаліцька, М. Р. Верескля, В. С. Михаліцький. – Львів : ЛьвДУВС, 2019. – 320 с.
7. Монастирський Г. Л. Теорія організації : підручник / Г. Л. Монастирський. – 2-е вид., доповн. і переробл. – Тернопіль : ЗУНУ, 2020. – 329 с.
8. Рижакова Г. М. Теорія організації : навч. посіб. / Г. М. Рижакова, Х. М. Чуприна. – Київ : КНУБА, 2023. – 200 с.
9. Стільник В. В. Теорія організації : конспект лекцій / В. В. Стільник, Н. Є. Зінгаєва. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 102 с.
10. Управління організацією : навч. посіб. / [Т. І. Балановська та ін.]. – Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2021. – 464 с.

ДОДАТОК А
Приклад оформлення контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА
ННІЕіМ
Кафедра менеджменту і публічного адміністрування

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з навчальної дисципліни
«Менеджмент і адміністрування (Теорія організації)»
варіант _____

Виконав (ла)
здобувач (ка) ____ курсу,
групи _____

О. С. Тарасенко

(підпис, дата)

Перевірила
канд. екон. наук, доц.

А. Б. Швед

(підпис, дата)

Харків – 20__

ДОДАТОК Б
Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ.....

1 (Назва питання).....

2 (Назва питання).....

3 Практичне завдання.....

Список використаних джерел.....

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

**«МЕНЕДЖМЕНТ І АДМІНІСТРУВАННЯ
(ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ)»**

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми
навчання зі спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладач **ШВЕД** Аліна Борисівна

Відповідальний за випуск *М. А. Браташ*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *А. Б. Швед*

План 2024, поз. 324М

Підп. до друку 15.11.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 1,2.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Чорноглазівська (Маршала Бажанова), 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.